

SUN'iy INTELLEKT VOSITALARINING ZAMONAVIY TA'LIMDAGI ROLI

Buriyeva Nilufar Baxtiyor qizi

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti, ingliz tili o'qituvchisi.

E-mail: buriyevan9@gmail.com

Tel: +998917959197

Annotatsiya: *Ushbu maqolada sun'iy intellekt vositalarining zamonaviy ta'limdagi ahamiyati va roli yoritilgan. AI texnologiyalarining o'quv jarayoniga ta'siri, o'quvchilarda mustaqil fikrlash va ijodiy qobiliyatni rivojlantirishdagi imkoniyatlari tahlil qilingan. Shuningdek, xorijiy va mahalliy tadqiqotlarga tayangan holda, AI vositalarining ta'lim samaradorligini oshirishdagi o'rni ko'rsatib beriladi.*

Kalit so'zlar: *sun'iy intellekt, ta'lim texnologiyalari, zamonaviy ta'lim, interaktiv metod, innovatsion yondashuv.*

РОЛЬ ИНСТРУМЕНТОВ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В СОВРЕМЕННОМ ОБРАЗОВАНИИ

Аннотация: *В статье рассматривается роль и значение инструментов искусственного интеллекта в современном образовании. Анализируется влияние технологий ИИ на учебный процесс, возможности развития у учащихся самостоятельного и творческого мышления. На основе зарубежных и отечественных исследований показана эффективность использования ИИ для повышения качества образования.*

Ключевые слова: *искусственный интеллект, образовательные технологии, современное образование, интерактивные методы, инновационный подход.*

THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE TOOLS IN MODERN EDUCATION

Abstract: *This article examines the role and importance of artificial intelligence (AI) tools in modern education. It analyzes the impact of AI technologies on the learning process and their potential for developing students' independent and creative thinking. Drawing on international and local studies, the paper highlights the effectiveness of integrating AI in enhancing the quality of education.*

Keywords: *artificial intelligence, educational technologies, modern education, interactive methods, innovative approach.*

KIRISH

XXI asrda ta'lim jarayoni tubdan o'zgarishlar bosqichini boshdan kechirmoqda. Axborot texnologiyalari, internet va raqamlashtirish jarayonlari bilan bir qatorda, sun'iy intellekt vositalari ham o'quv jarayonining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Bugungi kunda ta'lim faqatgina bilim berish emas, balki o'quvchida mustaqil o'rganish, ijodiy fikrlash, tanqidiy tahlil qilish va madaniyatlararo muloqot ko'nikmalarini shakllantirishni ham talab qiladi. Shu nuqtai nazardan, AI vositalarining ta'limdagi roli nihoyatda dolzarbdir.

Holmes (2022) fikricha, sun'iy intellekt ta'lim tizimiga yangi yondashuvlarni olib kirib, an'anaviy dars jarayonini interaktiv, moslashtirilgan va o'quvchi markazli shaklga o'zgartiradi. Selwyn (2023) esa AI texnologiyalaridan foydalanishda ehtiyotkorlik, axloqiy va ijtimoiy masalalarni ham hisobga olish lozimligini ta'kidlaydi. Shunday qilib, AI texnologiyalari nafaqat ta'lim samaradorligini oshiradi, balki ta'lim falsafasini qayta ko'rib chiqishga turtki bo'ladi.

ASOSIY QISM

Sun'iy intellekt vositalarining imkoniyatlari

AI texnologiyalari o'quv jarayonida quyidagi imkoniyatlarni yaratadi:

- o'quvchilar bilim darajasiga moslashtirilgan darslarni taklif etadi;
- avtomatlashtirilgan testlar orqali tezkor baholash imkonini beradi;
- virtual suhbatdoshlar yordamida chet tilida muloqot qilish imkonini beradi;
- gamifikatsiya asosida interaktiv mashg'ulotlarni tashkil qiladi.

Chapelle (2010) ta'kidlaganidek, texnologiyalar til o'rganish jarayonida real kommunikativ vaziyatlarni simulyatsiya qilib, o'quvchilarga o'zini "haqiqiy muloqot" sharoitida his qilish imkonini beradi.

Afzalliklari

1. Shaxsiylashtirish – har bir o'quvchi o'z tezligida o'rganadi.
2. Mustaqil o'qish – AI o'quvchilarda mustaqil ta'lim olish ko'nikmasini rivojlantiradi.
3. O'qituvchiga yordam – baholash va mashg'ulotlarni tayyorlashni avtomatlashtiradi.

4. Ijodiy fikrlash – yangi topshiriqlar orqali o'quvchilarni ijodiy faoliyatga jalb qiladi.

Muammolar

Shu bilan birga, AI texnologiyalaridan foydalanishda ayrim muammolar ham kuzatiladi:

- ma'lumotlarning ishonchliligi doimiy nazoratni talab qiladi;
- shaxsiy ma'lumotlarning himoyasi muammosi mavjud;
- o'qituvchi roli pasayib ketmasligi uchun balans zarur;
- ta'lim muassasalari o'rtasidagi texnologik tengsizlik.

Tahlil va natijalar

O'zbekiston va jahon tajribasi shuni ko'rsatadiki, sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish dars samaradorligini oshiradi, o'quvchilarning qiziqishini kuchaytiradi va mustaqil ta'lim olish imkoniyatini kengaytiradi. Obidov (2021) va Yusupov (2022) tadqiqotlari ham AI texnologiyalarining ta'limda yuqori samaradorlikka ega ekanini tasdiqlaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Sun'iy intellekt vositalari ta'limni yangi bosqichga olib chiqmoqda. Ular yordamida o'quvchilar bilimlarni samarali o'zlashtiradi, mustaqil va ijodiy fikrlashni rivojlantiradi, o'qituvchi esa dars jarayonini samarali tashkil etadi.

Takliflar:

1. AI asosidagi darslik va metodik qo'llanmalarni ta'lim dasturlariga integratsiya qilish.
2. O'qituvchilar uchun AI vositalaridan foydalanish bo'yicha maxsus kurslar tashkil etish.
3. AI tomonidan yaratilgan kontentni baholash va tekshirish mexanizmini ishlab chiqish.
4. O'quvchilarning shaxsiy ma'lumotlarini himoya qiluvchi maxsus platformalarni yaratish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Byram, M. (1997). Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence. Clevedon: Multilingual Matters.
2. Kramsch, C. (2013). Culture in Foreign Language Teaching. Oxford: Oxford University Press.
3. Chapelle, C. A. (2010). The Handbook of Technology and Second Language Teaching and Learning. Wiley-Blackwell.
4. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2022). Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning. London: Routledge.
5. Selwyn, N. (2023). Education and Technology: Key Issues and Debates. London: Bloomsbury.
6. Luckin, R. (2018). Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education for the 21st Century. London: UCL Institute of Education Press.
7. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). Approaches and Methods in Language Teaching (3rd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
8. Ellis, R. (2015). Understanding Second Language Acquisition. Oxford: Oxford University Press.
9. Obidov, A. (2021). Sun'iy intellekt vositalarining ta'limdagi o'rni. Filologiya masalalari jurnali, (3), 45–52.

10. Yusupov, H. (2022). Interfaol texnologiyalar va ingliz tili ta'limi. Toshkent: Fan va texnologiya.
11. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. M. Mirziyoyevning "Chet tillarni o'qitishni takomillashtirish chora-tadbirlari"ga oid qarorlari.
12. UNESCO (2021). AI and Education: Guidance for Policy-makers. Paris: UNESCO Publishing.
13. OECD (2021). AI in Education: Evidence and Policy Directions. Paris: OECD Publishing.
14. Mirzayeva, N. (2024). INNOVATIVE APPROACHES IN THE METHODOLOGY OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES. Konferensiya 2024, 1(01).
15. Nigmatovna, Y. N. (2024). Bilimlarni individuallashtirish orqali o'quvchilarda lingvistik kompetentsiyalarni shakllantirishni tashkilashtirish. american journal of education and learning, 2(5), 976-982.
16. Buriyeva, N. (2025, May). The LINGVOMAMLAKATSHUNOSLIKNING FAN SIFATIDA XORIJDA VA O'ZBEKISTONDA O'RGANILISHI. In Conferences (Vol. 1, No. 01).